

Lányok a sátorban

(GIRLS IN TENTS)

Az azt követő napokban, hogy az apjuk elhagyta anyjukat, délutánonként iskolából hazaérve a két lány leszedte az ágyáról az összes takarót. Összecsomagolták őket, amennyire tudták, kicipelték a szobájukból, végig a szűk folyosón, és a nappaliban nagy kupacba halmozták. A pokrócok szélét betűrték a kanapé párnái alá, vagy a bútorokra rámolták, és lexikonokat pakoltak rájuk, majd kifeszítették őket a kanapé és egy szék, illetve egy szék és az ablakpárkány közé. Miután ez megvolt, egész sátorbirodalmuk kerekedett; a sátrak egymásra lógtak, a nappali pedig hegyek-völgyek tömkelegévé változott, ahova a lányok lekuporodhattak.

Hónapokig minden délután e sátrak alatt éltek; a takarókon alig szűrődött át a fény. Jó volt nekik ott. Olykor olvasgattak, rajzoltak vagy beszélgettek, máskor pedig csak úgy üldögéltek. Amikor az édesanyjuk hazaért a munkából, néha oda-térdelt hozzájuk megtudakolni, hogy vannak és hasonlók. A fiatalabbik lány általában vállrándítva azt felelte, *jól*; mindketten *jól* vannak. Az idősebbik, ha nem volt muszáj, nem válaszolt; csak akkor, ha az anyjuk kifejezetten neki intézte a kérdést, illetve megismételte azt. Nem mintha ne szeretne volna az édesanyját; mindössze úgy gondolta, annak ehhez semmi köze. A sátorépítés az idősebbik lány ötlete volt; ő alakította ki a birodalmat, hogy legyen egy kis házuk a nagy házon belül – mert mióta az apjuk elköltözött, az igazi ház többé nem tűnt valódi otthonnak. Kizárólag a sátorban érezte otthon magát. Ott csak ők ketten voltak, a két lány – egyedül, mégis együtt; és semmi sem változott, csakis akkor, ha ők maguk úgy akarták. Így amikor az anyjuk letérdelt, hogy megkérdezze, mit csinálnak a sátorban, az idősebbik úgy érezte, nem kell válaszolnia, hiszen a sátorbéli élet nem az anyjukról szólt. Amikor az apjuk elment, mintha a ház egy részét is magával vitte volna. Az idősebbik lány számára már nem volt otthon ez a ház – ám apja a város másik végén lévő albérlete sem. Amikor az apjuk minden második hétvégén megjelent, valahogy mindig olyan zavartnak tűnt, ahogyan elindultak a lakása felé, ahol majdnem két teljes napot töltöttek. Az apjuk próbálta szórakoztatni őket, amíg vasárnap az anyjuk el nem jött értük, hogy együtt templomba menjenek. Az apjuk otthonában, azaz lakásában a lányok hálósáokban aludtak a nappali padlóján. A férfi ezt olykor *kempingezésnek* nevezte; az idősebbik lány így próbálta azt képzelni, valóban kint van a természetben, a csillagok alatt. De igazából sosem érezte annyira otthon magát a hálósáokban, mint a sátor alá bújva.

Az egyik probléma az apa új lakásával az volt, hogy a kevés takaróból nem lehetett jó sátrat építeni. Az apa az anya szavaival élve „hideg alvó” volt; egyetlen plédet tartott otthon, és általában (legalábbis az idősebbik lány ezt tapasztalta késő esténként, amikor nem tudott elaludni, és bement az apja szobájába megnézni, ő vajon alszik-e) az ágy szélére húzódva, félig kitarakozva feküdt; testét a pokróc mintha kettőbe vágta volna. Nappal a lányok elvehették ezt az egyetlen takarót az

ágyról, és kifeszíthették a kanapé hátulja és a hátsó könyvespolc közé, a végét szorosan a könyvek közé tuszkolva; de egy takaró nem volt elég: ebből csak alagút lett, sátor aligha. A két lány a szétcipzárazott, pokróccá alakított hálósákokból is megpróbált sátrat építeni, de az anyaga túl nehéz és vastag volt – a fény nem tudott úgy átszűrődni rajta, mint egy takarón. Ráadásul az apa lakásában nem is volt elég bútor ahhoz, hogy jó sátrat lehessen építeni; csak egy kanapé meg egy szék. Most, hogy elköltözött tőlük, alig akadt valamije. A konyhában az evőeszközök mindegyikéből csak három volt: három kés, három villa és három kanál a nászajándékba kapott nagyobb készletből, melynek a többi darabja az anyánál maradt. Étkezés után az apának el kellett mosogatnia az evőeszközöket, ha ismét enni szerettek volna.

Legjobb napjain, feldobott hangulatában az apa azt mondogatta nekik, milyen szerencsések is ők, hiszen a legtöbb kislánynak nincs két otthona. De az idősebbik testvér úgy érezte, nem két otthonuk van, hanem két otthon között vándorolnak, így igazából nincs nekik egy sem. De egyértelmű volt számára, hogy az apjuk sem érzi otthon magát az új lakásában, azaz valójában neki sincs saját otthona. Ám az apjával ellentétben az idősebb lánynak legalább ott volt a sátor, ahova elvonulhatott; iskola után ő és a húga minden nap megépítették a kuckójukat, befeküdtek a melegbe, és nézték, ahogyan a halovány fény átszűrődik a pokrócokon.

Miután elköltözött tőlük, a negyedik hónap vége felé az édesapjuk egyre gyakrabban hagyta cserben a két lányt. Továbbra is eljött értük péntekenként, hogy elvigye őket magához, de sosem tudták, mikor számíthatnak rá. Korábban mindig a tornácon üldögélve várta, hogy a lányok hazaérkezzenek az iskolából; mára viszont megtört a rendszer. Néha ezután is ott volt, legtöbbször azonban csak akkor jött, amikor az anyjuk már rég hazaért a munkából, és kint sötétedni kezdett. Megesett, hogy az anya elunta a várakozást, és felhívta; az apa pedig végül tíz perc elteltével, szégyenkezve és szabadkozva toppant be.

Az idősebbik lány látta, hogy valami nincs rendben az apjukkal, de nem tudta volna megmondani, pontosan mi az. Érezte, hogy össze van zavarodva, de nem értette, miért. Ám a mi és a miért valójában nem is számított. A fiatalabbik lány is látta, hogy valami gond van az apjukkal, és aggódott érte. Ő az anya szavaival élve „ideges típus” volt, így időről időre meg kellett nyugtatni és lecsillapítani. Nővére mindig megpróbálta elcsendesíteni. A kisebb testvér néha lassabban reagált az eseményekre, ám azok láthatóan jobban is hatottak rá; és mióta az apjuk elment, valahogy a nővér feladata lett megnyugtatni őt. Ezért az idősebbik lány megtanulta elrejtetni mindazt, amit tudott vagy sejtett; így néha már úgy érezte, mintha kívülről figyelné, mi történik – mintha semmi sem vele történne. Ennek eredményeképp megtanult mindent egyedül, gyorsan feldolgozni; így mire hűgához elértek az események, ott lehetett mellette, olyan nyugodtan és békésen, akár a sima vztükör, és lecsillapíthatta őt.

Így az idősebbik lány ugyan jóval előbb tudta, mint a húga, hogy valami nincs rendben az apjukkal; mire az utóbbi is észrevette és megérezte ezt, nővére már nem idegeskedett, és a kellemetlenséget csupán egy új körülményként értékelhette, amelyhez alkalmazkodnia kell. A fiatalabbik lány aggódott az apjuk miatt, ám nővére, miközben nyugtatgatta őt, próbálta elterelni a figyelmét, és játékokat talált

ki neki a sátorban, már nem aggódott, inkább csak kíváncsi volt, hova vezet ez az egész.

Az apjuk továbbra is eljött értük; a legtöbbször késve, de olykor pontosan érkezett. Néha olyan zavarodott volt, hogy beszélgetni sem lehetett vele. Csendben autóztak a lakásáig. Miután odaértek, néha ráeszmélt, hogy a két lány is ott van, és elmosolyodott; olykor még sétáltak is együtt néhány saroknyit, hogy egyenek egy fagyit, majd kitaláltak még valami programot; legtöbbször azonban csak üldögéltek a lakásban a szerencsétlen takaróalagútjukban, míg az apjuk a lecsupaszított ágyon fekvé egy könyvet olvasott vagy a plafont bámulta. Néha kijött a hálószobából, odaült az alagút egyik végébe, és felsorolt néhány dolgot, amit csinálhatnának. Rendelhetnének pizzát vagy ehetnének tésztát. Elmehetnének moziba vagy állatkertbe. Majd megkérdezte, melyiket szeretnék. Az idősebbik lány saját bevált módszere szerint igyekezett semmilyen feladatot sem adni az apjának, ugyanis ettől az csak még megbízhatatlanabbá vált volna; így legtöbbször megvonta a vállát, és azt felelte, neki mindegy. Húga az ő példáját követve általában ugyanígy tett. De ezzel a mindegyvel valahogyan mégiscsak feladatot adtak az apának; az legtöbbször megrázta a fejét, és visszament a hálószobába anélkül, hogy elhatározta volna magát bármelyik program mellett, így végül nem csináltak semmit. Valami történt az apjukkal, ami miatt lassan elveszítette velük a kapcsolatot; és ez még akkor is fennállt, amikor ott voltak vele. Az idősebbik lány sejtette, mi lesz a vége: egyre ritkábban látják majd őt, és egyszer csak soha többé. Ám mindössze annyit tehetett, miközben a hógát nyugtatgatta, és próbálta elrejtetni előle az igazságot, hogy felkészítette magát arra, ami történni fog.

Aznap, amikor az apjuk nem jött el értük, az anyjuknak *más dolga volt*. Nem jött haza a munkából, mert egy *találkozóra* ment, és másnapig nem is tért vissza. Előző este felhívta a férfit, hogy mindezt elmondja neki, és kihangsúlyozza, ezúttal muszáj pontosan érkeznie. Ez, gondolta később a fiatalabbik testvér, miután éjszaka a nővérel egyedül üldögéltek a sátrukban, hiba volt az anya részéről. Az anyjuk nem értette, hogy működik az apjuk, hiszen ő maga teljesen más volt. Nem tudta, hogy mindezzel nem éri el, hogy jobban lehessen számítani a férfirra; sőt, épp az ellenkezője történik majd.

Így, amikor a két lány reggel iskolába indult, az anyjuk odaadta nekik az ebédjüket, és emlékeztette őket, hogy nem lesz otthon délután; az apjuk vár majd rájuk, amikor hazaérnek. Adott nekik egy puszit, elvitte őket az iskolába, ahogyan mindig is szokta, ők pedig bementek az órákra, megették az ebédet, majd ismét órára mentek. Amikor véget ért a tanítás, az idősebbik lány összeszedte a hógát, és együtt hazasétáltak.

Amikor hazaértek, az apjuk még nem volt ott. Kivették a kulcsot a lábtörlő alól, leporolták, és bementek a házba. „Hahó!” – kiáltotta el magát a fiatalabbik lány reményteljesen, amint beléptek, de senki sem felelt. Ledobták a könyveiket a kanapéra, majd kihozták az előre bepakolt táskájukat a szobájukból, és odatették a bejárati ajtóhoz, a fal mellé, hogy amikor az apjuk megérkezik, útra készek legyenek. Leültek a kanapéra, és vártak. Az idősebbik lánynak eszébe jutott, hogy ilyenkor az anyjuk is otthon szokott lenni, és mindig ad nekik valami feladatot, amíg ő felhívja az apjukat; de most egyedül voltak, és az idősebbik lány szerint semmi

gond, így is meg fogják oldani. Vagy legalábbis ő megoldja. A húga viszont, úgy látta, mocorogni kezdett és feszültté vált. Ott ült a kanapén, próbálta kibogozni, mi történik, vagy inkább mi nem történik éppen, és érezte, hogy hamarosan előnti a pánik.

– Együnk egy kis kekszet – szól az idősebbik lány pókerarccal, mintha az evés és az apjuk távolléte között semmilyen összefüggés nem lenne.

Bementek a konyhába; az idősebbik lány felemelte a hűgát, és feltette a konyhapultra, hogy az felállva kinyithassa a szekrényt, és kivehesse az édességet. Tudta, mennyire szeret felmászni a pultra. A kislány levette a töltött kekszet, majd a pult szélére ülve várta, hogy a nővére kibontsa a zacskókat, és elossza a nassolnivalót. A lányok úgy szerették enni a töltött kekszet, hogy kettészedték, lekaparták a töltelékkel a fogukkal, a tésztáját pedig a végén ették meg, tejbe mártogatva. De elfogyott a töltelék, a fél kekszek és a tej is, ám az apjuk még mindig nem érkezett meg.

Az idősebbik lány az ablakon kinézve látta, hogy a nap egyre alacsonyabban jár az égen. Azon gondolkodott, a testvére vajon mikor veszi észre. Lesegítette őt a konyhapultról, visszamentek a nappaliba, és a nővér, miközben álcázni próbálta a helyzet jelentőségét, felkapcsolta a villanyt.

– Mikor jön? – kérdezte a fiatalabbik lány.

– Már úton van – felelte a nővére, majd így szól: – Csináljunk sátrat!

Úgy építették meg, ahogy mindig is szokták. Az idősebbik lány bement a szobájába, kupacba halmozta a takaróit, és egyszerre kihozta az összeset, majd a nappali padlójára dobta. A húga csak az egyik pokrócot hozta ki, majd megvárta, amíg testvére elmegy a másikért. Együtt közelebb tolták a fotelt a kanapéhoz, és a székeket is behozták a konyhából. Levették a lexikonokat a könyvespolcra, majd nekiláttak elrendezni a takarókat: betűrték a végüket a kanapé párnái alá, és rátették a könyveket nehezeknek.

Amikor elkészültek, az egymásra lógó sátrakból álló birodalom egészen a kanapétól a kandallóig húzódott; néhol olyan magas volt, mint a lányok ülve, más hol pedig szinte a földig leért. A testvérek bemásztak az egyik takaró alatt, majd elhelyezkedtek középen, a fotel közelében, ahol ültükben sem lógott rájuk a sátor; a fentről érkező fény hol jobban, hol kevésbé szűrődött át a takarók szövetén, és furcsa színben játszott a bőrükön.

– Éhes vagyok – mondta a fiatalabbik lány.

– Most ettünk – felelte a nővére.

– Mikor jön már?

– Hamarosan.

– Felhívtad?

Nővére nem felelt. Nem akarta felhívni az apját, bár tudta, hogy az anyja így tenne. Azt akarta, hogy magától jöjjön. Így inkább kimászott a sátorból, hozott egy kis kenyeret, egy kést és egy szinte üres mogyoróvajás üveget, majd visszamászott velük a testvéréhez.

– Nem szabad a nappaliban ennünk – szólalt meg a húga.

– Nem a nappaliban vagyunk – felelte az idősebbik testvér –, hanem a sátorban. És anya különben sincs itthon.

Miután elfogyott a kenyér, és a mogyoróvaj maradékát is kikaparták az üvegből, csak ültek és vártak. Az idősebbik lány húga sápadt és ideges arcát látva azon töprengett, az övé vajon milyen lehet. És ahogy ült ott, nézte a testvére arcát, és a sajátja állapotán gondolkodott, észrevette, hogy a húga arca egyszer csak megváltozik, és a kislány sírni kezd. Ekkor odanyúlt hozzá, a kezét a hátára tette, és lassan fel-le mozgatta. Mintha csak valami állatot simogatott volna; vagy még inkább – mivel a testvére érdekében arra koncentrált, hogy olyan nyugodt maradjon, mint a sima víztükör, valahogy távolinak érezte magát nemcsak a húga hátától, hanem még a saját kezétől is – mintha távolról nézné, amint valaki más simogat egy állatot.

Ráeszmélt, hogy a húga az apjukról kérdezzeti: „Hol van? Nem jön? Hol van? Miért nincs itt?” Ő továbbra is csak a hátát simogatta. Majd a testvére azt is tudni akarta, hol van az anyjuk; nemcsak az apjuk, hanem az apjuk és az anyjuk.

– Nincs itt – felelte a nővére.

A fiatalabbik lány továbbra is sírt, és egyre őt kérdezgette, ám nővére úgy gondolta, igazából nem akar választ, legalábbis őszinte választ. Egyre a hátát simogatta, arra várva, hogy vége legyen, hogy a másik lecsillapodjon. Mire végre megnyugodott, az arca kipirult, a szeme pedig felduzzadt. Csak ült ott a sátorban teljesen kifacsarva, és bámult maga elé.

– Most mit csináljunk? – kérdezte a fiatalabbik lány.

– Várunk apára – felelte a testvére.

– De mi lesz, ha nem jön?

– Jönni fog – felelte az idősebbik.

– De mi lesz, ha mégsem?

– Eljön – felelte határozottan.

Kimászott a sátorból, bement néhány párnáért a gyerekszobába, visszabújt velük a takarók alá, majd rábeszélte a húgát, hogy dőljön le egy kicsit.

– Megvárjuk – mondta neki –, most lefekszünk, és megvárjuk, amíg ideér.

Később – az idősebbik lány nem tudta volna megmondani, mióta várakoztak ott a sátorban együtt, a húga fekvé, ő ülve – észrevette, hogy a testvére szeme egyre keskenyebbé válik, s végül lecsukódik. Ő továbbra is ülve figyelte őt, miközben a takaró olykor gyengéden a fejéhez ért.

És csak várt.

Amikor már az ő feje is kezdett le-lebólintgatni, megrázta magát, felkelt, és kimászott a sátorból. Megnézte az órát a konyhában: már tizenegy is elmúlt; ilyenkorra bőven nem szabadott volna fent lennie. Kinézett az ablakon; nem világított a hold, az éjszaka sötét és sűrű volt. Látta a tornác oszlopainak halvány körvonalát és három-négy méterre a garázs sziluettjét, de mást szinte semmit sem. Mintha a világ egyszerűen elpárolgott volna.

Bezárta a hátsó ajtót, ám az elsőt nyitva hagyta, hogy az apjuk be tudjon jönni. Körbejárta a házat, és felkapcsolta a lámpákat. Miután mindez megvolt, visszament a nappaliba, és leült a sátor elé. Hallotta, amint a húga halkán szuszog bent. Ettől eltekintve csend honolt a házban. Azon tűnődött, miért is nem hívta fel az apját. De hát ez az anyja szokása volt, amitől – gondolta – az apjuk még megbízhatatlannabbá vált. Azt szerette volna, ha azért jön, mert akar.

Csak ült ott törökülésben a sátor előtt, vigyázott a hűgára, és várta az apját. Egyszer biztosan megérkezik; ebben nem kételkedett. Hiszen nem feledkezne meg róluk. Róla.

És – gondolta, amint a szemhéja egyre inkább elnehezült – amikor az apjuk beviharzik majd az ajtón tágra nyílt szemekkel, borotvátlanul, egy szál pizsamanadrágban, ő még mindig ott lesz – ebben biztos volt – törökülésben a sátor előtt. Az apja rátekint, ő visszanéz, aztán megfordul, bemászik a sátorba, odahajtja a fejét a párnára a hűgáé mellé, és elalszik. Ha az apja be akar jönni hozzá, megteheti – elég nagy ez a sátor, még az anyjuk is odaférne, ha akarna. De akkor el kell fogadniuk, hogy a sátorban a két lány állítja fel a szabályokat. Ők a főnökök – gondolta ásítva –; nem a szüleik, hanem ők, azaz tulajdonképpen ő, az idősebbik. Az apjának el kell fogadnia ezt.

Ha pedig mégsem jön el – gondolta órák múlva, amikor már olyan sokáig várt törökülésben, hogy bizsergett tőle a lába, és odakint kezdett kivilágosodni –, ha mégsem jönne el, hát úgy is jó.

MOHAI SZILVIA FORDÍTÁSA

